

รูปแบบใหม่ในการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในชนบท

New Challenges in AIDS Education for Prathomsuksa 6 Pupils in a Rural District

ดร.ณิ รุจกรกานต์ (Darunee Rujakornkarn)** พร้อมจิตร ท่อนบุญheim (Promjit Hornboonherm)***
จินตนา ตั้งวรวงษ์ชัย (Chintana Tungworapongchai)** สร้อยย อนุสรณ์ธีรกุล (Soiy Anusorntheerakul)*
วิลัย เกิดผล (Wilai Kerdpol)** จิระภา ศิริวัฒน์เมธานนท์ (Jirapa Siriwatanamathanon)**
โสภิตา ทัดพินิจ (Sopida Tudpinit)** อุสาห์ ศุภรพันธ์ (U-sa Supornpun)**
โสภภัทร ศรีไชย (Somaput Sornchai)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์แก่เยาวชน โดยใช้รูปแบบการอบรมที่ได้รับการพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับเยาวชนก่อนวัยรุ่นในการส่งเสริมให้ปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอดส์ให้มีทัศนคติที่ดีต่อผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ในชุมชนได้อย่างผาสุก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2537 ทั้งชายและหญิงจำนวน 1,287 คน โดยจัดการการอบรม แยกเป็น 11 กลุ่ม ใช้เวลาอบรมกลุ่มละ 2 วัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์หลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ความรู้เรื่องโรคเอดส์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ความรู้เกี่ยวกับความจริงเรื่องโรคเอดส์ การติดต่อ และการรักษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้ในการป้องกันโรคเอดส์อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.001 นอกจากนี้เยาวชนยังมีทัศนคติในทางบวกต่อผู้ติดเชื้อภายหลังที่ได้มีประสบการณ์ในการสนทนากับผู้ติดเชื้อ เอช ไอ วี

Abstract

The objective of this research were to 1) educate rural preteenagers (11-13 yrs.) about the fact of AIDS and how to prevent the contact of HIV, 2) promote attitudes of preteenagers in living with HIV infected persons and AIDS patients in their communities. A two day program of AIDS education for preteenagers was constructed and implemented with 11 groups of preteenagers in a rural district. The total number of students was 1,287. The outcomes indicated that using fun activities with preteenagers were effective in AIDS education. Knowledge and attitudes were significantly changed ($p < .001$). The preteenagers really enjoyed leaning about AIDS through various activities. It was found that games playing was an excellent method to draw them toward the academic activities, and the preteenager's attitudes on HIV infected persons changed drastically after having opportunities to meet with the HIV infected persons.

* รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

***อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

ปัจจุบันการแพร่กระจายของเชื้อเอชไอวี ได้ขยายกว้างสู่ประชากรทุกกลุ่มอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย กลุ่มวัยรุ่นซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยง มีโอกาสติดเชื้อจากเพศสัมพันธ์มากเพราะเป็นช่วงวัยที่กำลังพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ความตื่นตัวทางเพศ และอยากรู้ อยากทดลองทางเพศ เยาวชนไทยจึงมีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์มากกว่าวัยอื่นๆ เพราะยังขาดการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องในการป้องกันโรคเอดส์ จากการศึกษาพฤติกรรม การป้องกันโรคเอดส์ของเยาวชนในชนบทจังหวัดขอนแก่นพบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ไม่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการโรคเอดส์ (ดุขฎิ และคณะ, 2538) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการมุ่งเน้นเผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์ที่มีการดำเนินการอย่างกว้างขวางในปัจจุบันนั้น ไม่มีผลทำให้เยาวชนเกิดมีพฤติกรรมป้องกันการโรคเอดส์

คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะหาวิธีการที่เหมาะสม และได้มองเห็นความจำเป็นที่ต้องให้ความรู้แก่นักเรียน โดยกลวิธีที่สร้างสรรค์และริเริ่มจากตัวนักเรียนเอง เพื่อให้ตระหนักในการป้องกันการติดเชื้อเอช ไอ วี และมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ติดเชื้อเอช ไอ วี ตลอดจนมีส่วนร่วมในการรณรงค์เพื่อป้องกันการติดเชื้อเอช ไอ วี จึงได้จัดหลักสูตรอบรมขึ้น เพื่อทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในชนบท เพราะเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอช ไอ วี สูง เพราะนักเรียนในกลุ่มนี้ เมื่อสิ้นสุดการศึกษาภาคบังคับแล้ว ส่วนหนึ่ง จะออกมาประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรและรับจ้างทั่วไป มีการย้ายถิ่นฐานเพื่อไปประกอบอาชีพในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ขาดโอกาสที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ประกอบกับพัฒนาการ

ของเยาวชนในวัยนี้มีความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลองสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับเพศ จึงเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอช ไอ วี สูง และแพร่เชื้อสู่ครอบครัวและชุมชนอย่างรวดเร็วในอนาคต วรรณิกา (2532) ได้ศึกษาความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของเยาวชนไทย อายุ 15-24 ปี พบว่า เยาวชนที่มีลักษณะดังต่อไปนี้มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ต่ำกว่าเยาวชนกลุ่มอื่นๆ คือ เป็นหญิงอยู่ในชนบท ไม่เคยพูดคุยเกี่ยวกับโรคเอดส์กับเพื่อนที่ทำงาน มีทัศนคติไม่เห็นด้วยต่อการที่คน หนุ่มสาวควรมีความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิด ไม่เคยมีประสบการณ์ใช้วิธีคุมกำเนิด ไม่เคยดูวิดีโอโป๊และอ่านหนังสือโป๊ การศึกษาของ สุมาลี (2528) เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันโรคของนักเรียนชาย เปรียบเทียบระหว่างนักเรียน อาชีวศึกษา กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างการใช้ถุงยางอนามัย ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ทั้งในกลุ่มนักเรียน อาชีวศึกษา ($p = 0.028$) และกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย ($p = 0.042$) ทั้งนี้ ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรค และยังพบอีกว่า นักเรียนอาชีวศึกษาและนักเรียนมัธยมศึกษาที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยจะเสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ประมาณ 4 เท่า เมื่อเทียบกับนักเรียนที่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์

จังหวัดขอนแก่น เฉพาะที่อำเภอหนองสองห้อง มีโรงเรียนประถมศึกษา 52 แห่ง มีนักเรียนจำนวนมากถึง 1,287 คน จากข้อมูลดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงจัดหลักสูตร อบรมขึ้น ประกอบด้วยวิธีการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์แก่นักเรียนหลาย

รูปแบบ ทั้งบรรยาย อภิปราย สาธิต กิจกรรมกลุ่ม เกมสันทนาการ การเขียนโครงการฝึกทักษะ และการแสดงบทบาทสมมติ โดยใช้หลักการเสริมแรง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของอำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น มีความรู้และตระหนักในการป้องกันการติดเชื้อเอช ไอ วี มีความเข้าใจแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ติดเชื้อเอช ไอ วี และมีส่วนร่วมในการรณรงค์เพื่อป้องกันการติดเชื้อเอช ไอ วี นอกจากนี้ ยังเป็นการหาแนวทางในการพัฒนาสื่อและรูปแบบในการให้ความรู้ เรื่องโรคเอดส์กับ เยาวชนก่อนวัยรุ่นที่เหมาะสม กรอบแนวคิดของการวิจัย ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบใหม่ในการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์แก่เยาวชน มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ติดต่อประสานงานเพื่อจัดทำโครงการอบรมกับศึกษาธิการอำเภอหนองสองห้อง
2. ชี้แจงลักษณะโครงการอบรม แบ่งกลุ่มโรงเรียนเพื่อกำหนดวันในการอบรมนักเรียน
3. ดำเนินการอบรมตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2537 ถึงเดือนมกราคม 2538 โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 9-12 คน คละกันทั้งหญิงและชาย มีวิทยากรประจำกลุ่มซึ่งเป็นอาจารย์ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลหนองสองห้อง มีกำหนดการอบรม 2 วัน เป็นวันเสาร์และวันอาทิตย์ เริ่มตั้งแต่เวลา 08.00-16.30 น.

ลักษณะประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอหนองสองห้อง

จังหวัดขอนแก่น จำนวน 1,287 คน มีโรงเรียนทั้งสิ้นจำนวน 52 โรงเรียน จากกลุ่มโรงเรียน 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มหนองสองห้อง กลุ่มตะกั่วป่า กลุ่มโนนธาตุ กลุ่มหนองเม็ก กลุ่มดอนตู กลุ่มดงเค็ง กลุ่มคึมชาติ และกลุ่มสำโรง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการอบรม ดังนี้

1. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
คณะผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

1.1 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย

- แบบทดสอบความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ ประกอบด้วยเนื้อหา 6 หัวข้อ โดยให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายผิด (x) ลงหลังข้อที่คิดว่าผิด และเขียนเครื่องหมายถูก (/) ลงหลังข้อที่คิดว่าถูก โดยมีหัวข้อ ดังนี้
- ความจริงเกี่ยวกับเอดส์ ประกอบด้วย 5 ข้อความ
- การติดต่อของโรคเอดส์ ประกอบด้วย 6 ข้อความ
- การป้องกันการติดเชื้อเอช ไอ วี หรือเอดส์ ประกอบด้วย 8 ข้อความ
- การรักษาโรคเอดส์ ประกอบด้วย 5 ข้อความ
- ถ้าในหมู่บ้านของนักเรียนมีผู้ติดเชื้อเอดส์ นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร ประกอบด้วย 6 ข้อความ
- ถ้าคนในครอบครัวของนักเรียนติดเชื้อเอดส์ นักเรียนจะทำอย่างไร ประกอบด้วย 5 ข้อความ

การให้คะแนน ตอบถูกให้ 1 คะแนนในแต่ละข้อข้อความของแต่ละหัวข้อ แล้วรวมคะแนนตัดสินระดับความรู้โดยการกำหนดช่วงคะแนนดังนี้

ระดับต่ำ	คะแนน 0-1
ระดับพอใช้	คะแนน 2
ระดับค่อนข้างดี	คะแนน 3-4
ระดับดี	คะแนน 5

- แบบประเมินผลการอบรม เป็นแบบประเมินความคิดเห็นตามเนื้อหาและกระบวนการของหลักสูตร โดยให้ระบุความคิดเห็นเป็นระดับมาก ปานกลาง น้อย

1.2 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสนทนากลุ่ม จำนวน 2 ครั้ง

2. *เครื่องมือที่ใช้ในการอบรม* ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดัดแปลงหลักสูตรอบรมจากหลักสูตรที่สร้างโดยดร.ณี และคณะ (2537) หลักสูตรนี้ประกอบด้วยเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ในด้านต่าง ๆ และกิจกรรมอบรมประกอบด้วย

- เกมส์ “สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเอดส์”

เป็นเกมส์ที่ใช้กระตุ้นสมาชิกเยาวชนให้คิดข้อคำถาม เพื่อให้เกิดความรู้อย่างกระจ่างในเรื่องโรคเอดส์ 4 ด้าน คือ เชื้อเอช ไอ วี และการแพร่กระจาย การป้องกันและการรักษาอาการของโรค และพฤติกรรมเสี่ยง

- กิจกรรม “เขียนข่าว”

เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนสรุปความรู้ในเรื่องโรคเอดส์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและนำมาเขียนเป็นข่าว นำเสนอภายในกลุ่ม และนำข่าวไปปิดประกาศ เพื่อให้เพื่อนนักเรียนรู้ถึงเรื่องโรคเอดส์

- กิจกรรม “การตัดสินใจเรื่องเพศ”

กิจกรรมการตัดสินใจเรื่องเพศมี 2 กิจกรรมคือ เกาะร้าง-เกาะสวรรค์ และการแสดงบทบาทสมมติ ให้นักเรียนได้วิเคราะห์สถานการณ์การตัดสินใจเรื่องเพศ และฝึกทักษะการให้คำปรึกษาเพื่อนเรื่องการใช้อนามัย และการปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์

- เกมส์ “คอนดอม”

เป็นเกมส์ที่มีการสาธิตวิธีการใช้อนามัยกับหุ่นและให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ จากนั้นให้นักเรียนเล่นเกมส์แข่งขันเรียงลำดับบัตรที่แสดงขั้นตอนการใช้อนามัยให้ถูกต้อง 12 ขั้นตอน กลุ่มที่เรียงถูกต้อง และเรียงเสร็จก่อนเป็นผู้ชนะ

- โครงการสื่อเพื่อเพื่อน

เพื่อให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มในการจัดโครงการ เพื่อให้ความรู้แก่เพื่อนนักเรียนในโรงเรียนและสมาชิกในกลุ่ม นักเรียนแต่ละกลุ่มจะร่วมกันคิดค้นโครงการอย่างเป็นรูปแบบและนำมาเสนอให้นักเรียนทั้งหมดรับทราบ

- กิจกรรมบันเทิง

เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนตื่นตัวและมีความสนใจตลอดการอบรม โดยจัดให้นักเรียนเป็นระยะ ๆ ทันทีที่วิทยากรสังเกตว่านักเรียนเริ่มเบื่อหน่าย เน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และเคลื่อนไหวร่างกายโดยยึดการกระทำในกลุ่มเพื่อน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. ทาค่าความถี่ร้อยละของข้อมูลด้านความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ ก่อนการอบรมและหลังการอบรม

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความรู้ ทศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์

ก่อนการอบรม และหลังการอบรม

3. ทหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และทัศนคติ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ข้อมูลคุณภาพ ได้จาก

1. ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

ก. ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มครั้งที่ 1 และ 2 ตามหัวข้อ ดังนี้

- ความรู้และความเข้าใจ
- ทัศนคติ
- สื่อ
- ภาวะเสี่ยง

ข. การสนทนากับผู้ติดเชื้อ โดยวิเคราะห์ตามหัวข้อ ดังนี้

- ความรู้สึกที่มีต่อผู้ติดเชื้อ
- แนวคิดที่จะปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อ

2. ข้อมูลจากกิจกรรมกลุ่มได้จากกิจกรรมกลุ่มที่นักเรียนเข้าร่วมคือ

- การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
- การเขียนข่าว
- การตัดสินใจเรื่องเพศ
- โครงการสื่อเพื่อเพื่อน
- บทบาทสมมติ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. หลังการอบรมคะแนนความรู้แต่ละด้านสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.001 ดังตารางที่ 1

2. หลังการอบรมคะแนนทัศนคติสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ดังตารางที่ 1

3. ความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

4. ความรู้ในเรื่องความจริงเกี่ยวกับเอดส์ การติดต่อและการรักษาโรคเอดส์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้ในการป้องกันโรคเอดส์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. ผลการสนทนากลุ่ม

1.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์และเพศสัมพันธ์

นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องโรคเอดส์อยู่ในระดับดี และทราบว่าสามารถติดต่อได้ 3 ทาง คือ ทางเพศสัมพันธ์ ใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน และจากมารดาสู่ทารกในครรภ์ และเข้าใจว่าโรคเอดส์ติดต่อยาก ผู้ที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ได้แก่ ผู้ที่มีมั่วสุมกับผู้หญิง คนสำส่อนทางเพศ คนติดยาเสพติด นักเรียนทราบว่า ดูจากลักษณะภายนอกไม่สามารถบอกได้ว่าใครติดเชื้อโรคเอดส์ จะรู้โดยการตรวจเลือดเท่านั้น นักเรียนส่วนใหญ่เข้าใจว่าโรคเอดส์รักษาไม่ได้ แต่สามารถป้องกันได้ โดยการใช้อนุยามัยในการร่วมเพศไม่ใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน ไม่มีเพศสัมพันธ์กับโสเภณี ไม่เที่ยวสำส่อน นักเรียนส่วนใหญ่มั่นใจว่า ตนเองสามารถป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ได้ ภายหลังกการอบรมแล้ว

นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องโรคเอดส์จากโทรทัศน์ หนังสือเรียน หนังสือพิมพ์ วิทยุ และจากผู้ใหญ่ด้วยกัน ครูเล่าให้ฟัง หนังสือในห้องสมุด ยังไม่มีใครเคยเห็นผู้ป่วยโรคเอดส์ มีนักเรียนบางคนเคยเห็นผู้ป่วยในโทรทัศน์ โปสเตอร์ ส่วนเรื่องอนุยามัยนักเรียนส่วนน้อยที่เคยเห็นอนุยามัย และคิดว่าในชีวิตประจำวันไม่จำเป็นต้องใช้อนุยามัย

เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ นักเรียนส่วนใหญ่ เข้าใจความหมายของเพศสัมพันธ์ ยอมรับว่าไม่ใช่ เรื่องที่น่าอาย แต่เห็นว่าควรพูดและควรมีเพศสัมพันธ์เมื่อถึงเวลาอันควร สำหรับคำว่า "ซึ้นครู" นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ทราบความหมาย ไม่เคยได้ยินมาก่อน เมื่อเข้าใจและรู้ว่า "ซึ้นครู" เป็น พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ นักเรียน แสดงความคิดเห็นว่า การซึ้นครูเป็นสิ่งไม่ดี เพราะเป็น พฤติกรรมที่สังคมรังเกียจ ทำให้เสียอนาคต การ เรียนรู้เรื่องเพศสามารถเรียนรู้ได้หลายทาง ไม่ ควรเรียนรู้จากโสเภณี

1.2 ทักษะคติเกี่ยวกับโรคเอดส์และ เพศสัมพันธ์

ในเรื่องเพศสัมพันธ์ นักเรียนส่วนใหญ่ แสดงความคิดเห็นว่า การมีเพศสัมพันธ์ เป็นสิ่ง ไม่ดี เพราะทำให้เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ ทำให้ เสียชีวิต เสียทรัพย์สิน พ่อแม่เสียใจ ผิดหวัง ทำให้สังคมรังเกียจ ส่วนการพูดเกี่ยวกับเรื่องเพศ นักเรียนบางส่วนเห็นว่า ในกลุ่มเพื่อนสามารถพูด คยเรื่องเพศได้ เพราะเป็นการเตรียมตัวของวัยรุ่น หากมีปัญหาอาจช่วยเหลือกันได้ ส่วนกลุ่มที่เห็น ว่าการพูดคยเรื่องเพศเป็นสิ่งที่ไม่ดีนั้น ให้เหตุผล ว่า ตนยังเป็นเด็ก อยู่ในวัยเรียน ทำให้เสียการ เรียนได้ เพราะการพูดคยกันจะทำให้คึกคะนอง อยากรู้อยากลอง ควรคยกันเมื่อโตแล้ว

ความคิดเห็นต่อโรคเอดส์ นักเรียนส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นต่อโรคเอดส์ว่า เป็นโรคที่เป็นแล้ว ตาย ไม่มีทางรักษาให้หาย เป็นแล้วหมดหวัง แต่ เห็นว่าทุกคนมีโอกาสติดเชื้อเอดส์ได้ถ้าไม่ระมัด ระวัง เมื่อเป็นแล้ว นักเรียนคิดว่า ผู้ติดเชื้อคง เสียใจ ละอายใจ กลัวตาย ท้อแท้ รู้สึกผิด ไม่มี ค่า กลัวคนรังเกียจ ถ้าผู้ติดเชื้อเป็นเพื่อนของ นักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่คิดเห็นว่า จะปฏิบัติ ต่อเพื่อนเหมือนเดิม ช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้

ปลอบใจให้ต่อสู้ต่อไป มีนักเรียนจำนวนน้อยที่ แสดงความคิดเห็นว่า ไม่กล้าเข้าใกล้ผู้ติดเชื้อ กลัว ติดเชื้อ แม้จะรู้ว่าไม่ติดต่อกันง่าย ๆ

1.3 ประสบการณ์ทางเพศ และพฤติ- กรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อโรคเอดส์

นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีประ- สบการณ์ในการพูดคยเรื่องเพศแตกต่างกัน นักเรียนชายพูดคยเกี่ยวกับนักเรียนหญิง พูดคย เรื่องหน้าอก อวัยวะเพศ และการร่วมเพศ ส่วน นักเรียนหญิงปฏิเสธว่าไม่เคยคยเรื่องเพศ เพราะ เป็นเรื่องน่าอาย น่ารังเกียจ และปฏิเสธการดู หนังสือ ส่วนนักเรียนชายชอบดูหนังสือ ชอบดูรูป ผู้หญิงโป๊

นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ มีการแยกกลุ่มกันเล่นระหว่างนักเรียนชายและ นักเรียนหญิง ซึ่งนักเรียนหญิงให้เหตุผลว่ารู้สึก อาย กลัวเพื่อนล้อว่าเป็นแฟนกัน

1.4 สื่อประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์ ที่เข้าถึงเยาวชนและความคิดเห็นเกี่ยวกับการ สร้างสื่อ

สื่อที่นักเรียนได้รับทราบข้อมูลเรื่อง โรคเอดส์ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือในห้อง สมุด ป้ายประกาศต่างๆ หอกระจายข่าว วิทยุ- ศาสตร์ แผ่นพับจากโรงพยาบาล ปฏิทินเกี่ยวกับโรค เอดส์ ส.ค.ส. ที่รณรงค์โรคเอดส์

ผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์แก่ นักเรียน ได้แก่ ครู เจ้าหน้าที่สาธารณสุข พยาบาล อสม. ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ชาวบ้าน เพื่อนบ้าน บุคคลในครอบครัว

สื่อที่เยาวชนให้ความสนใจมาก คือ สื่อที่ ให้ความบันเทิง และสอดแทรกความรู้เรื่องโรค เอดส์ได้แก่ การจัดนิทรรศการ การจัดอบรม การ จัดประกวดต่างๆ เช่น วาดภาพ เรียงความ คำ กลอนคำขวัญ ร้องเพลง ใต้เวที เล่นนิทาน หมอลำ

และการประชาสัมพันธ์ทางโทรทัศน์ และวิทยุในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ ละคร ละครพื้นบ้าน ภาพข่าว เพลง นิทาน หมอลำ สื่ออื่น ๆ ได้แก่ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีภาพสีประกอบคำบรรยายสั้น ๆ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างสื่อนักเรียนส่วนใหญ่มุ่งไปที่การจัดกิจกรรมในโรงเรียน เช่น การทำมุมข่าวในห้องเรียน พุดเสียงตามสาย พุดหน้าเสาธง พุดหน้าชั้นเรียน การจัดประกวดต่าง ๆ ในโรงเรียน

2. ผลการทำกิจกรรม

นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี ผลการทำกิจกรรมแบ่งตามกิจกรรมการอบรม ดังนี้

2.1 กิจกรรมการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและการเขียนหัวข้อข่าว

นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการทำกิจกรรมดีมาก สามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับโรคเอดส์ทั้ง 4 ด้าน คือ อาการของโรคเอดส์ การติดต่อและการแพร่กระจายของโรคเอดส์ การป้องกันและการรักษา และพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ และสามารถรวบรวมและเรียบเรียงเขียนเป็นหัวข้อข่าวได้อย่างครอบคลุม

2.2 การแสดงบทบาทสมมติ

นักเรียนที่เป็นตัวแทนกลุ่มในการแสดงบทบาทสมมติ สามารถแสดงบทบาทของการเป็นผู้ให้คำปรึกษาเพื่อนในเรื่องการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อเอดส์ได้ดีพอควร ส่วนเรื่องการปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ นักเรียนไม่สามารถแสดงบทบาทสมมติได้ เนื่องจากอายุไม่กล้าแสดงออก ยังไม่สามารถพูดโต้ตอบกันและกัน และไม่สามารถต่อรองหรือใช้เหตุผลเพื่อปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ได้

2.3 การตัดสินใจเรื่องเพศ

นักเรียนส่วนใหญ่ สามารถวิเคราะห์

สถานการณ์ที่ให้อ่าน และตัดสินใจพฤติกรรมของตัวละครได้อย่างสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้เกณฑ์ด้านคุณธรรมจริยธรรม เช่น การเป็นคนมีน้ำใจ ความซื่อสัตย์ มีนักเรียนบางส่วนคำนึงถึงเหตุผลเกี่ยวพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์

2.4 สนทนากับผู้ติดเชื้อ

นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการสนทนากับผู้ติดเชื้อดีมาก ในขณะที่ผู้ติดเชื้อเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการติดเชื้อและการดำเนินชีวิตในสังคมให้ฟัง นักเรียนบางส่วนได้สัมผัสกับวิทยากรผู้ติดเชื้อ ทำให้รู้สึกว่าคุณผู้ติดเชื้อไม่น่ารังเกียจอย่างที่คนส่วนใหญ่คิด

2.5 การเสนอโครงการสื่อเพื่อเพื่อนของนักเรียน

นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถร่วมกันคิดโครงการได้ โดยเน้นที่การให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ความรุนแรงของโรค และการป้องกันลักษณะของโครงการที่นักเรียนนำเสนอ สรุปได้เป็น 4 ประเภทได้แก่

- การใช้คำขวัญ
- การใช้โปสเตอร์ ภาพวาด
- การใช้หลายแบบร่วมกัน เช่น โปสเตอร์ร่วมกับคำขวัญ เดินพาเหรด ฉายวีดิทัศน์
- ประเภทอื่น ๆ ได้แก่ การจัดนิทรรศการ จัดหมายถึงเพื่อน และการอบรมผู้นำนักเรียน

การอภิปรายผล

การให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์แก่เยาวชน ได้มีการจัดดำเนินการในหลากหลายรูปแบบ โดยองค์กรทั้งของรัฐบาลและเอกชน และมุ่งเน้นที่กลุ่มเยาวชนในระดับมัธยมศึกษา และ อาชีวศึกษา การให้ความรู้มีการพัฒนารูปแบบจากการให้

ความรู้แก่เยาวชนกลุ่มใหญ่โดยใช้การบรรยายมาเป็นวิธีการให้ความรู้และสร้างความกลัว เพื่อให้เยาวชนป้องกันตนเอง ต่อมารูปแบบการให้ความรู้แก่เยาวชนได้พัฒนาจากการให้ความรู้แบบบรรยายในกลุ่มใหญ่ซึ่งพบว่าไม่ได้ผลเท่าที่ควร จึงเปลี่ยนเป็นเน้นที่การให้ความรู้ในกลุ่มเล็กลงและให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการให้ความรู้มากขึ้น

การอบรมเยาวชนในครั้งนี้ ได้พัฒนารูปแบบขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง โดยเน้นที่การให้เยาวชนมีส่วนร่วมและเป็นศูนย์กลางในการอบรม และใช้กิจกรรมหลากหลายแบบ ทั้ง กิจกรรมที่ให้ความรู้และกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนาน ทั้งนี้เพื่อสร้างความรู้สึกที่ดีให้แก่เยาวชน การอบรมเยาวชนในครั้งนี้เลือกอบรมในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีอายุระหว่าง 11-13 ปี ซึ่งพบว่ามีการจัดโครงการอบรมเยาวชนในกลุ่มนี้น้อยมาก ผลจากการอบรมโดยมีคู่มือหลักสูตรที่ออกแบบไว้สำหรับเยาวชนในระดับอายุน้อย และยังไม่มีประสบการณ์ทางเพศพบว่าได้ผลดีมาก สามารถกระตุ้นนักเรียนให้มีความสนใจ และมีสมาธิในการติดตามกิจกรรมตลอดการอบรม

กิจกรรมต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ในหลักสูตรพบว่า เป็นที่ดึงดูดความสนใจของเยาวชนทุกกิจกรรม นอกจากกิจกรรม "บทบาทสมมติ" ที่เยาวชนในระดับนี้ไม่สามารถทำได้ ทั้งนี้สามารถอภิปรายได้ในประเด็นที่ว่า นักเรียน ชนบทไม่กล้าแสดงออก มีความอาย ขาดประสบการณ์ในการแสดง และไม่สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ประกอบกับอายุน้อย ขาดประสบการณ์แต่อย่างไรก็ตาม บทบาทสมมติที่นักเรียนสามารถทำได้ในระดับหนึ่งคือ "บทบาทสมมติเรื่องการให้คำปรึกษา"

ภายหลังการอบรมความรู้และทัศนคติของนักเรียนเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นในทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมง่าย ๆ เหมาะสมกับระดับของนักเรียน ประกอบกับนักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ในกลุ่มเล็ก ทำให้มีความกล้าที่จะถามคำถาม และกิจกรรมบางกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ ชัด ช้อนกันทั้งนี้เพื่อให้เกิดการทบทวน หากนักเรียนยังไม่เกิดการเรียนรู้ในกิจกรรมหนึ่ง อาจจะเรียนรู้ในกิจกรรมอีกกิจกรรมหนึ่งได้ นอกจากนี้การที่ให้เยาวชนอายุเยาว์วัยได้สัมผัสโดยตรงกับผู้ติดเชื้อ จะเปลี่ยนความรู้สึกที่มีต่อผู้ป่วยได้ง่าย และสามารถถ่ายทอดความรู้สึกของตนเองให้กับผู้อื่นได้ต่อไป เช่นเดียวกับผู้ติดเชื้อ เมื่อได้สัมผัสกับเยาวชนในวัยนี้แล้ว จะมีกำลังใจ เพราะได้รับการเสริมแรงจากนักเรียน

การให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์แก่เด็กในวัย 11-13 ปี ที่ยังไม่มีประสบการณ์ทางเพศสามารถทำได้แต่ต้องเริ่มจากสิ่งที่ใกล้ตัวที่เป็นปกติวิสัย ไม่ควรสร้างความรู้สึกที่เรื่องเพศเป็นเรื่องปกปิด พูดไม่ได้ นำอายุให้เกิดแก่เด็กในวัยนี้ เพราะเมื่อเติบโต นักเรียนจะไม่กล้าพูดหรือต่อรองในเรื่องเพศ โดยเฉพาะในนักเรียนหญิง คณะผู้วิจัยมีความเชื่อว่า หากให้โอกาสนักเรียนได้ยินได้ฟังในเรื่องเพศอย่างสร้างสรรค์ว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องปกติของมนุษยชาติ หญิงชายมีความทัดเทียมกัน ทั้งหญิงและชายมีสิทธิในร่างกายของตนเอง และต้องเคารพในสิทธิของทั้งสองฝ่าย ชายจะละเมิดในสิทธิของหญิงไม่ได้ หญิงมีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องการปฏิบัติทางเพศ การให้คำนิยมในคุณค่าของร่างกายและสิทธิในการตัดสินใจเรื่องเพศ จะทำให้นักเรียนหญิงตระหนักในความทัดเทียมทางเพศ และสามารถป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อเอดส์ได้ในอนาคต

การใช้หลักสูตรหรือโปรแกรมการอบรมที่มีแบบแผน โดยเน้นกิจกรรมการให้ข่าวสารที่ถูกต้องเหมาะสมตามภูมิปัญญาของนักเรียน การใช้การเสริมแรงและจิตใจในรูปแบบต่างๆ ตั้งแต่การให้รางวัล การชมเชย การใช้กลุ่มเพื่อน การมีส่วนร่วมในการแสดงออก และการมีประสบการณ์ตรงจากผู้ติดเชื้อ สามารถที่จะทำให้นักเรียนอายุระหว่าง 11-13 ปี เพิ่มพูนความรู้และทักษะในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อเอดส์ ตลอดจนเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อผู้ติดเชื้อเอดส์ได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งเป็นที่เชื่อว่าจะเป็นพื้นฐานให้เยาวชนกลุ่มนี้มีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ในอนาคต

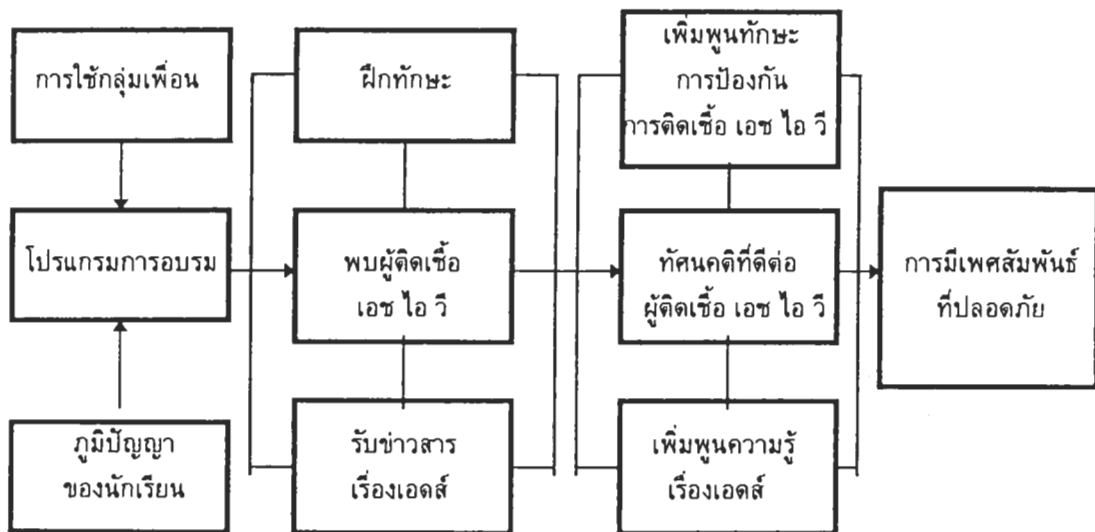
เอกสารอ้างอิง

ดรุณี รุจกรกานต์ และคณะ. 2537. **การสร้างหลักสูตรอบรมเยาวชนให้เป็นผู้ดำเนินการรณรงค์ป้องกันการติดเชื้อเอดส์.** ขอนแก่น : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ดุษฎี อายุวัฒน์, ชุศรี คูชัยสิทธิ์ และนิภาศิริ วงศ์พิพันธ์. 2538. **พฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของเยาวชนในชนบท.** ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วรรณิกา เรืองสัจ. 2532. **ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของเยาวชนไทยอายุ 15-24 ปี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประชากรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมาลี โพธิ์ทอง. 2528. **โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และ การใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันโรคของนักเรียนชาย เปรียบเทียบระหว่างนักเรียนอาชีวศึกษากับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเจริญพันธุ์ และวางแผนประชากร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปัจจัยนำเข้า → กระบวนการ → ผลลัพธ์ → ผลสืบเนื่อง

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนความรู้และทัศนคติก่อนการอบรมและหลังการอบรม

ตัวแปร	ก่อนการอบรม		หลังการอบรม		t
	X	SD	X	SD	
ความจริงเกี่ยวกับเอดส์	3.48	0.99	3.68	0.89	4.87***
การติดต่อของโรคเอดส์	4.55	1.00	4.76	0.98	5.02***
การป้องกันการติดเชื้อ	6.49	1.23	7.15	1.17	3.95***
การรักษาโรคเอดส์	4.22	1.00	4.32	0.98	2.22*
ทัศนคติ	7.85	1.79	8.22	1.75	4.74***

* p < 0.05
 • p > 0.001